

Tour de Fleece 2026 – Etapa 2

Katalánsko → Drsná krása aragonských stepí a kaňonů

Po stopách pracovní vlny: Ekologický fenomén Rasa Aragonesa a genetický poklad Ojinegra de Teruel

Jakmile cyklistický peloton opustí zvlněné a relativně milosrdné katalánské vnitrozemí a překročí geografickou hranici sousedního regionu, ráz krajiny se dramaticky promění. Svěží zelené tóny, dubové háje a středomořská vlhkost definitivně ustupují. Vegetace viditelně řídne, stromy se stávají vzácností a obzor ovládnou nekonečné, sluncem sežehnuté polopouštní pláně, erozí rozeklané stolové hory a hluboké vápencové kaňony Aragonie.

V tomto drsném, semiaridním kraji nejsou ovce pouhým malebným doplňkem na pastvinách – jsou samotnou architekturou, ekologickým motorem a živoucí strukturou zdejšího venkova. Místní rozsáhlé polopouštní stepi (**bardenas** a **monegros**) a drsná pohoří vyžadovala od zvířat absolutní skromnost a schopnost přežít z minima. Chov ovcí zde proto nikdy nebyl o hýčkání jemného rouna, nýbrž o tvrdé přírodní selekci na odolnost. Právě na této vyprahlé půdě se setkáváme s první velkou, ryze „pracovní vlnou“ letošní Tour, která sice nekonejší svou hebkostí, ale fascinuje svou nezdolnou strukturní silou.

Ekosystém etapy: Život na španělské poušti a prastará síť stezek

Aragonie ukazuje úplně jiný typ pastevectví než sousední Katalánsko. Zatímco v Pyrenejích dominují menší, izolovanější farmy, aragonskému vnitrozemí po staletí vládly obrovské živelné kongregace ovcí. Zdejší klima je extrémně kontinentální – v létě spalující žáry bez srážek, v zimě ledové, mrazivé větry zvané **Cierzo**, které bez překážky bičují ploché náhorní plošiny.

Aby zde ovce přežily, spoléhají na dva zásadní faktory:

1. **Unikátní flóra:** Ovce se živí tvrdými, hluboko zakořeněnými travinami, polopouštním pelyňkem, esparzetou a aromatickými, suchomilnými keři (rozmarýn, tymián). Tato strava s nízkým obsahem vody a vysokým obsahem silic se specificky promítá do kvality rouna – vlna je přirozeně sušší, obsahuje méně lepivého lanolínu než u ovcí z vlhkých oblastí, ale má neobyčejně pevnou šupinkovou vrstvu na povrchu vlákn.
2. **Královské pastevecké dálnice (*Cañadas Reales*):** Aragonie byla srdcem španělské **transhumance**. Právě tudy vedou po tisíciletí chráněné zelené koridory, po kterých se miliony ovcí dvakrát ročně přesouvaly. Na jaře putovaly z vyprahlého údolí řeky Ebro vzhůru do chladných pastvin vysokých Pyrenejí, na podzim zpět. Rouno aragonských ovcí je tak doslovným produktem neustálého pohybu, prachu ze stepí a horského povětří.

Rasa Aragonesa: Neúnavná poutnice suchou půdou

Plemeno Rasa Aragonesa (slovo *rasa* odkazuje na hladkou, čistou hlavu bez vlny a rohů) představuje jedno z historicky nejvýznamnějších, nejstarších a nejpočetnějších původních španělských plemen. Patří do širší rodiny plemen s takzvanou entrefino vlnou (středně jemnou).

Anatomicky jde o silnou, středně velkou ovci s delšíma nohama, které jsou stavěné na překonávání obrovských vzdáleností při celodenní pastvě. Má protáhlou, čistobílou hlavu a mimořádně pevná kopyta, jež snadno odolávají ostrým vápencovým kamenům a tvrdé suché půdě.

Tato ovce je absolutním mistrem skromnosti. Bez potíží snáší extrémní výkyvy teplot a má vynikající schopnost ukládat si tukové zásoby v dobách hojnosti, ze kterých čerpá během suchých měsíců. Ačkoliv se dnes chová především pro své vyhlášené a křehké jehněčí maso (**Ternasco de Aragón**, které jako vůbec první maso ve Španělsku získalo ochrannou známku původu), její rouno má hluboké kořeny v tradičním španělském řemesle.

Charakteristika vlny a řemeslné zpracování

- **Jemnost:** 28–34 μm (středně hrubé, typicky rustikální, silné a velmi stabilní vlákno)
- **Délka staplu:** 6–12 cm
- **Struktura rouna:** Vlákna rostou v uzavřených, plochých pramenech. Mají nepravidelný, spíše větší a zvlněný oblouček (*crimp*). Vlna je na omak drsnější, ale má obrovskou strukturální paměť a odolnost vůči mechanickému oděru.

Ruka přádleny: Setkání s touto vlnou vyžaduje od přádleny změnu přístupu. Zapomeňte na nadýchané obláčky, Rasa Aragonesa je o architektuře nitě. Vzhledem k suchému prostředí bývá rouno plné jemného stepního prachu a rostlinných zbytků. Vyžaduje proto důkladné vyklepání za sucha a praní při stabilní vyšší teplotě (kolem **60 °C**), aby se uvolnil sice méně četný, ale zato tuhý tuk.

Při samotném předení se však odmění nevídanou stabilitou. Vlákno je pevné v tahu a výborně snáší vysoký zákrut. Nejlépe se zpracovává z česance technikou **short forward draw** (krátký odtah dopředu) – tímto způsobem uhladíte drsnější šupinky vláken a vytvoříte hladkou, nesmírně trvanlivou a pevnou přízi, která v hotovém úpletu téměř vůbec nežmolkuje (*nepiluje*).

- **Nejlepší využití:** Masivní venkovní svetry, které neprofouknou, těžké plédy, hřejivé deky, tkané koberce, bytové textilie a pevné plstěné tašky či klobouky.

Ojinegra de Teruel: Zapomenutý genetický klenot z jihu

Zatímco Rasa Aragonesa dominuje celému regionu, v drsných jižních horách provincie Teruel (zejména v historické, chladné a izolované oblasti Maestrazgo) přežívá méně známá, ale o to fascinující genetická linie – **Ojinegra de Teruel**. Je to menší, subtilnější, avšak neobyčejně otužilé plemeno, které si zachovalo svůj archaický, původní ráz a vyhnulo se modernímu komerčnímu křížení.

Své jméno (v překladu „**černooká**“) dostala podle unikátního a dramatického zbarvení, které slouží jako dokonalé maskování mezi žulovými a vápencovými skalami. Její rouno je špinavě bílé až krémové, ale oči jsou lemovány hlubokými, ostře ohraničenými černými kruhy. Černé zbarvení najdeme také na špičkách uší, čenichu a v podobě drobných skvrnek neboli „ponožek“ na spodní části končetin. Tato ovce dokáže najít obživu na těch nejchudších skalnatých srázích, kde spásá pouze zbytky suchých trsů trav.

Charakteristika vlny a řemeslné zpracování

- **Jemnost:** 30–36 μm (hrubé, výrazně rustikální rouno s vysokým podílem hrubých pesíků)

- **Délka staplu:** 7–11 cm
- **Struktura rouna:** Vlákno je méně uniformní, velmi variabilní, s drsnějším povrchem a minimálním leskem. Je to vlna ve své nejčistší, divoké a nestandardizované podobě.

Ruka přadleny: Ojinegra rozhodně není materiál na jemný šátek kolem krku, na holé kůži kouše a škrábe. Pro přadleny, které rády experimentují, je to však hotový poklad. Její divoká, nestejnorodá textura se přímo nabízí pro **art-yarn** neboli umělecké předení, kdy záměrně střídáte sílu nitě, vytváříte zámotky (*slubs*) a necháváte vyniknout surový charakter vlákna.

Skvěle funguje ve směsích – pokud ji zkombinujete s trochou jemnější lokální vlny, alpaky nebo hedvábím, získáte přízi s neotřelým vizuálním efektem a obrovskou pevností. Díky výrazné šupinkové struktuře povrchu vlákna navíc bleskově a pevně plstí jak za mokra, tak pomocí jehly.

- **Nejlepší využití:** Hutné, těžké svrchní tkaniny, umělecké tapiserie, plstěné boty (vlněné pantofle), odolné interiérové doplňky a projekty, kde hraje hlavní roli přirozená, syrová struktura materiálu.

Přadlena ví... (Srovnávací analýza aragonských roun)

Abychom přesně věděli, jak k těmto rounům na kolovrátku přistupovat, zde je detailní srovnání:

Vlastnost	Rasa Aragonesa	Ojinegra de Teruel
Průměrná jemnost	28–34 μm (střední / rustikální)	30–36 μm (hrubá / vysoce rustikální)
Délka staplu	6–12 cm	7–11 cm
Obsah lanolínu	Střední až nízký, voskovitý	Velmi nízký, rouno je sušší a prašné
Příprava rouna	Důkladné praní, vyčesávání na hřebenech	Vyklepání prachu, kramplování (mykání)
Styl předení	Hladká nit, střední až vysoký zákrut (<i>worstled</i>)	Texturovaná nit, volnější zákrut, <i>art-yarn</i>
Chování při plstění	Plstí středně ochotně, drží tvar	Plstí extrémně rychle a vytváří hutný, tvrdý povrch

Současnost: Zachování dědictví a projekty „Slow Wool“

V dnešní době, kdy globálnímu trhu dominuje tlak na extrémní jemnost a syntetické materiály, zažívala tato drsná plemena těžké časy. Vlna byla často považována za vedlejší odpad masného průmyslu. Situace se však obrací:

- **Asociace AGROJI:** Tato skupina nadšených chovatelů v provincii Teruel zachránila plemeno Ojinegra de Teruel před jistým vyhynutím. Propagují vlnu jako cenné kulturní dědictví a dodávají ji malým řemeslným dílnám.
- **Aragonské tkalcovské obrození:** V oblastech kolem Monegros vznikají malé kooperativy, které vykupují rouna Rasa Aragonesa za férové ceny, čistí je ekologickými prostředky bez použití drsných kyselin a vrací je na trh v podobě poctivých, stoprocentně lokálních přízí na pletení a tkaní.

Z vlny do krajiny: Poznámka k etapě

Když peloton cyklistů opouští Katalánsko, nenechává za sebou pouze kilometry, ale i poddajnější strukturu krajiny. V Aragonii se vše zjednodušuje na základní prvky: kámen, slunce, vítr a prach.

A přesně to samé se zrcadlí ve vlákně zdejších ovcí. Vlna z aragonských stepí je sušší, hrubší a na první dotek nekompromisní. Přesto v sobě nese obrovskou upřímnost, stabilitu a trvanlivost. Každá přadlena, která v této etapě vezme toto rouno do ruky, okamžitě pochopí, že tvoří z materiálu, který se zrodil z čistého instinktu pro přežití v té nejkrásnější divočině.